

Cynulliad y Werin dros Natur Polisi Arlwygo Cynaliadwy

Mae'r DU yn un o'r gwledydd sydd fwyaf prin o ran natur yn y byd ac mae'r ffordd rydym yn cynhyrchu ac yn bwyta bwyd yn rhoi pwysau pellach ar ein rhywogaethau a'n cynefinoedd lleol. Mae dyfodol ein byd naturiol fel rydyn ni'n gwybod amdano yn dibynnu ar gyfyngu ar y cynnydd yn nymheredd y byd i 1.5°C a rhaid i bob sector, o wresogi i drafnidiaeth, gyflymu camau gweithredu i gadw'r nod hwn o fewn cyrraedd. Nid yw amaethyddiaeth a defnydd tir yn eithriad, gan eu bod yn cyfrif am 12% o gyfanswm allyriadau'r DU. Mae'r ffordd yr ydym yn ffermio ac yn defnyddio ein tir yn arbennig o hanfodol oherwydd, yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen inni hefyd adfer natur a pharhau i gynhyrchu bwyd iach a maethlon.

Rydym am leihau ôl troed amgylcheddol yr arlwygo a weinir yn ystod Cynulliad y Werin dros Natur, tra'n dangos i fynychwyr y gall mwynhau pryd carbon isel flas'u'n dda; does dim angen i bobl newid eu diet yn barhaol. Gwyddom y gall pobl helpu byd natur drwy'r dewisiadau a wnânt am y bwyd y maent yn ei fwyta, gyda rhai bwydydd yn cael ôl troed carbon uwch neu'n effeithio ar fyd natur mwy nag eraill. Er mwyn sicrhau cydbwysedd ar gyfer mynychwyr, bydd y prydau bwyd yn cynnwys:

- Traean opsiynau fegan, traean llysieuol ac un rhan o dair o gig/pysgod
- Un pryd o'r penwythnos i fod yn seiliedig ar blanhigion yn unig

Bydd y bwyd sy'n cael ei weini yng Nghynulliad y Werin dros Natur yn canolbwyntio ar dri maes allweddol, ac amlinellir y manylion isod:

- [Egwyddorion Byw'n Iach](#)
- Lleihau gwastraff
- Cyrchu cyfrifol

Cig a Ilaeth

- Rhaid i'r holl gig a chynnyrch Ilaeth ddod o ffynonellau'r DU, yn ddelfrydol yn lleol, a meddu ar Dystysgrif Tractor Coch (oni bai ei fod yn bodloni un o'r meini prawf isod).

- Rhaid iddo ddod o systemau ffermio sy'n gyfeillgar i fywyd gwylt, yn y drefn flaenoriaeth ganlynol:
 1. Gwerth Uchel i Natur (gan gynnwys [Teg i Natur](#)) - mae'r cyflenwyr lleol canlynol yn opsiynau delfrydol: [Calon Wen](#) ar gyfer cynnyrch llaeth; nifer o opsiynau mewn siroedd cyfagos (Wiltshire, Swydd Warwig, Swydd Gaerloyw ac ati) yn [y daenlen hon](#) os yw prynu'n uniongyrchol yn opsiwn.
 2. Porfa Ardystiedig/Wedi'i Fwydo ar Laswellt (e.e. [Porfa am Oes](#))
 3. Organig Ardystiedig (cyrff rheoli cymeradwy a geir [yma](#))

Bwyd môr

- Rhaid i fwyd môr fod wedi'i ardystio gan y Cyngor Stiwardiaeth Forol (MSC) neu'r Cyngor Stiwardiaeth Dyframaethu (ASC).
- Rhaid iddo hefyd gael ei raddio fel 1 neu 2 ar y [Good Fish Guide](#)

Dofednod

- Rhaid i wyau fod yn wyau buarth.
- Rhaid i'r holl ddofednod ddod o ffynonellau'r DU, yn ddelfrydol yn lleol, a bod wedi'u hardystio gan y Tractor Coch.
- Sicrhewch fod gan bob dofednod ardystiad gwerth uchel (Cymdeithas y Pridd, Ffermwyr Organig, Teg i Natur). Gweler y daenlen uchod ar gyfer opsiynau cig a llaeth.

Arall

- Rhaid i'r holl de a choffi fod wedi'u hardystio gan Gyngor y Fforestydd Glaw, yn Fasnach Deg neu'n Organig Cymdeithas y Pridd.
- Lle bo modd, dylai ffrwythau a llysiau fod yn dymhorol (er y gellir gwneud rhai eithriadau oherwydd amser o'r flwyddyn) a chael eu cyrchu'n lleol.
- Dylid osgoi soia a phalmwydd cymaint â phosibl ond os oes angen rhaid eu cael, rhaid iddynt ddod o ffynonellau cynaliadwy gan RSPO, RTRS a/neu ProTerra.

Pecynnu

- Sicrhewch fod modd aildefnyddio'r holl gyllyll a ffyrc, platiau, cwpanau a gwydrau.
- Ni ddylid defnyddio cynnyrch plastig untro.
- Rhaid i ddŵr fod yn ddŵr tap; dim poteli plastig i'w dosbarthu.
- Rhaid lleihau'r defnydd o becynnau bwyd cymaint â phosibl.